

Eva Londos

Jönköpings läns museum - samhällets minne

1937 slogs den gamla fornminnesföreningen och Jönköpings hembygdsförbund samman. Tillsammans med Norra Smålands konstförening gjorde man beslutet att skapa en gemensam byggnad för konst och kulturhistoria. Den 6 juni 1956 invigdes museet. 1970 den fjärde maj påbörjade Eva Londos sin anställning. Där arbetade Eva i 40 år, nu fyller hon snart 80.

Eva jobbade som etnolog eller som man kallade det tidigare, folklivsforskare. "Etnologi är till för att förklara varför folk betar sig och gör som dem gör" menar Eva där hon sitter mittemot mig i vardagsrummet. Rummets väggar är närapå gömda bakom alla tavlor och konstverk. Utrymmet tas upp av en stor gammaldags kakelugn, byråer och hyllor fullproppade med böcker. Vi sitter i mitten av rummet vid ett gammalt träbord omringat av fyra olika slags stolar. Det syns att Eva inte följer normen. Hon är öppensinnad och modern både när det kommer till hennes stil och värderingar.

Men vart började allting? Vad inspirerade Eva att bli museitjänsteman? När Eva bara var en liten flicka följde hon med sin pappa till museet i Malmö varannan söndag. Där hade det byggts upp interiörer, en gestaltning av historiska rum och dess inredning. De var mycket fascinerade "Det var som att sätta sig in i en annan värld" beskriver Eva begeistrad. Nu står hon själv bakom en av Jönköpings få interiörer. Dem finns att hitta i tändsticksmuseet. "Det är jag som har gjort det" säger hon högt, med stolthet i rösten efter att hon i detalj beskrivit dem för mig.

När Eva påbörjade sin anställning såg mycket annorlunda ut. Hon berättar om den traditionella ordningen, hierarkierna. Längst upp satt chefen, sen kom avdelningschefen, amanuensen, kontoristerna och slutligen arkivarbetarna. Men på 2000-talet förändrades något. Museet blev en platt organisation, ett system med få chefsnivåer och många underställda per chef. “Fast lönerna förändrades inte precis, chefen, högste chefen, hade alltid mycket, mycket högre lön än de andra” säger Eva och skrattar ljudligt.

Även museets teknik har utvecklats. Förr, när Eva började göra utställningar, hade man en dekoratör eller en tekniker som klistrade upp foton eller textade för hand. Numera används audio och visuella hjälpmedel så att det blir “snitsigare” utställningar. “Jag har aldrig tålamod till det” säger Eva kritiskt, att “bara stå och gå med hörlurar”. Hon menar att museet har utvecklingspotential trots de många positiva förändringarna.

Det fanns en tid där museet var något väldigt vetenskapligt och högtidligt. “som ett finrum” beskriver Eva det. Man skulle inte röra och gå med händerna bakom ryggen. Dessutom var museet inte alls lika anpassat som det är idag. “Går man längre tillbaka i tiden så var museet gjort för den bildade övre medelklassen, för dem skolade alltså”. “Det förutsattes att besökaren visste en massa” .

1970 öppnades museet upp för barn. Det ledde till en ny, utvecklad pedagogik “Om man bygger en utställning så får den inte vara mer avancerad i innehållet än att en sjätteklassare kan läsa och tillgodogöra sig det” säger Eva och ler. Eva menar att museet, på den pedagogiska fronten, har förbättrats. För att göra upplevelsen så undervisande och intressant som möjligt krävs mycket. Texten måste vara lagom stor, det ska finnas sittplatser, passande belysning men framförallt bra pedagoger.

En kort inblick i Eva Londons liv ger nya perspektiv på museets betydelse. “Det är ju samhällets minne, eller ska vara det”.

Av: Theresa Lücht

